

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Atomar y Fontdevila, Brossa.

Parla En Revenjoli. [Escoltan i oïren

Bastonades

N'haurém d'encivellar unes quantes anes grans aubarcoocs d'anticlericals de Mallorca i fora-Mallorca, perquè així meteix van una mica massa desbaratats i a la miorxa. No les serveix de res trobar-se dins sa correa més que per profanar-la amb ses seues porcades i fetxides, que no s'aturen de fer, en lloc d'anar-se'n a confessar i posar-se bé amb Deu, que es lo que més interessa d'aquest mon. Hala, idò, si 'ls ablanim una mica ses costelles, que prou ho han mester!

I

¿E-hu veis perquè serveixen ses monges?

Mesos enrera se succeí una desgracia ferres'a a una ciutat de l'Amèrica del Centre, anomenada «San-Antonio» aont e-hi havia un col·legi d'infants a càrrec de sis monges, que hi eren anades d'Europa per fer-hi aqueixa obra de Deu de criar i ensenyar cristianament aquella al·lotea. Es col·legi anava quart-creixent ferm, els infants ben contents i agradata d'aquelles monges, i es pares d'ets infants per lo meteix. Pero un dia Deu va permetre que s'hi calàs foc quant tota aquella infanteria era allà dins; i, com ses monges i es veinats s'en temeren, es foc ja enrevoltava casi tot s'edifici. ¿Que feren ses monges davant tal desgracia? Cap d'elles pensà de salvar-se ella meteixa donant-ho a ses cames; totes sols pensaren que havien de salvar primer aquells infants. Sa gent de defora ja no hi gosava entrar dins aquella foqueteria; i ses pobres mongetes ja foren partides treu qui treu infantons, passant p'és mig de sa foqueteria, omplint-se de crematonades. Sa gent arremolinada davant es col·legi, les prenien ets infantons així com elles les treien, i altra volta ja se tornaven a ficar dins es foc per treure més infants.

¿Que me'n direu? En tregueren fins que n'hi hagué. Com los varen varen haver trets tots, faltava que elles, aquelles heroïnes de sa caritat, sortissen, per estar salvat tothom; pero an aquell moment amb sa violència des foc s'abisà tot s'edifici, i hi roman-gueren encloses totes ses sis mongetes, que es segur que se'n anaren cap dret an el cel, com a vertaderes màrtirs de sa Caritat.

Això jo anticlericals! saben fer ses monges p'el proïsme, p'és poble! Així se selen sacrificar pes poble aqueixes menges, aqueix àngels en carn humana, que voltros duis tan cuantra i les desjestau tan desvergonyidament, tan horriblement, suposant-los tota classe de crims i de lletjures, mentint com uns canalles amb tot això que vomitau contra ses pobres monges. Això fan ses monges per tot erreu: se sacrifi-quen p'és pobres, p'és malalts, p'és desvalguts, per cuidar-los, per fer-los nets, per allargar-los la vida! Lo que feren aquelles sis monges de «San Antonio» d'Amèrica, están dispòstes a fer-ho ses monges de totes ses altres bandes del mon, i moltes d'elles encara han fetes coses més heroïques.

¿Que hi deis a tot això jo anticleri-

als! ¿Quant ni aont cap de voltros ha demostrat mai una amor tan viva i de bon de veres an es poble com le hi demostren ses monges? ¿No vos presentau voltros com a redentors i salvadors des poble?

¿Com es idò que no hi posau mai sa pell? Ah! voltros no hi posau mai sino sa lleuga! Si, només teniu sa lleuga bona, i llavò ses uncles també ben afilades per espampolar tot quant vos venga davant!

¡O poble! ¿quant serà es dia que arribaràs a conèixer qui es que mira per tu i qui en realitat se sacrifica per tu!

¡O poble! ¡mira ses obres de ses monges i des contraris de ses monges, i no oblidis que son ses obres que desempenyen es mestre!

II

¡Escoltau-ho també això altre!

Si, escoltau-lo jo anticlericals! voltros que tant desjectau i combateu sa confessió, aqueix sagrament que sa Misericordia infinita de Deu ha posat per que sa major part d'ets homos no s'hagen de condemnar, i maltissims d'homos e-hu agraeixen no acostant-s'hi mai mai a confessar-se!

Es un fet que «La Verità» de Quebec (Canadá—Amèrica) conta, ocorregut a Rússia. Idò fa una vintena d'anys que hi havia un capellà que nomia Kobylowisca; ere Rector de Oratow, devora Kiew.

Un dia cop en sec sa Justicia agafa aquell capellà, i el tanquen dins sa presó. Era que an aquella vila havien trobat un conrador mort d'escopeta, i es Mestre d'Escola i organista de s'esglasia parroquial va acuar secretament el Sr. Rector com a sospitós d'haver feta aquella mort, com e-hu poria comprovar s'inspecció de s'escopeta que el Sr. Rector tenia. Es jutge feu examinar s'escopeta, i resulta que feia poc que l'havien desparada. Es jutge no'n taià pus: va fer agafar i tancar el Sr. Rector. Durant tota sa causa el Sr. Rector sempre negà que fos ell s'assassi, donant-se per innocent; pero, com no va sebre donar una explicació de com era que li havien trobada s'escopeta dins la sacristia i desparada de fresc, el Rdm. senyor Bisbe de Zylomir l'excomunicà, i el condemnaren a «trebais forçats» per tota la vida.

Idò bé, fa una mesada que aquell Mestre d'Escola i organista de Oratow se trobà a ses portes de la mort, senti uns remordiments de conciencia tan grossos que crida s'Autoritat judicial i municipal i declara que era ell que desparà aquella escopeta an aquell llaurador i el matà; i, perquè no se pogués aclarir que era ell, va prendre d'amegat s'escopeta del Sr. Rector; i, com va haver feta aquella mort, tornà s'escopeta a la sacristia, i llavò se'n va i se confessa amb el Sr. Rector d'haver feta tal mort a fi de que es Rector mai pogués defensar-se de sa calumnia que ell, es Mestre, li anà a posar davant es jutge, donant-li sa culpa de tal assassinat. Així aquell pobre Rector no pogué parlar sobre qui era es que havia comès tal assassinat. Es secret de confessió li tancava sa boca, i així no's pogué defensar i el condemnaren per assassi, quedant deshonorat horriblement ell i l'Esglesia i acabant sa seua vida dins es presili.

Perque lo terfible va esser que, quant s'Autoritat va sebre tot això, anaren an aquell presili per treure aquell pobre Rector, i resulta que ja feia mesos que era mort.

Se'n son succeïts molts de fets per l'estil amb capellans que es meteïxos criminals després de confessar-se amb ells des crims comesos, llavò han acusats de tal crims es pobre capellà confessor.

Tantaqueix Rector de Rússia comtots ets altres confessors que los haja succeïda una tal cosa, son vertaders màrtirs de sa Fe del Bon Jesús, fundador de tal secret sagramental.

¿Voleu jo anticlericals! una prova més forta de sa divinitat de sa Confessió? Si, es Deu meteix que guarda sa boca des confessors per que n'òbriga mai per mai per destapar res de peccat que 'ls hagen dit en confessió!

Ja hi pot anar ja tothom ben des-cansat a confessar-se, per moltes i per grosses que n'haja fetes! Ja hi pot estar ben segur que mai per mai cap confessor destaparà en res ni per res cap confessió!

III

S'«Animalot pudent»

Dissapte sortí molt i mostii, molt fat; se veu que du es ca magre i que es torts volen baixos. No du més que enfilaís de bajanades, ximpleres, dois i sobre tot indecencies; i llavò se demostra una volta més lo que es: un republicà fervent com a bon anticlerical. Basta dir que dona per «grau-dios»s, aplec que feren a Manacor es republicans s'altre diumenge, suposant contra tota veritat que tot Manacor e-hi acudí, allà ont va esser una cosa magre de tot, i que, fora des quatre republicanetxos, negú se'n va tèmer. Diu s'«Animalot pudent» que «tots, absolutament tots, estaren» ets oradors «la mar d'acertats i eloqüents en defensa de sa seua causa». Lo que no diu s'«Animalot», que digueren aqueix «oradors» tan «eloqüents». Com tampoc no hu diu s'«Obreretxo Balear» que també en dona compte, si bé expressa amb poques paraules i en bloc sa sustancia de lo que se va dir, que va esser contrari an es republicans, anomenem-los històrics, que comanda D. Jeroni Pou i que s'aplegaren amb sos liberals i carlistes per votar es diputats provincials.

Es sa cosa més natural del mon que es *Puput*, com anticlerical furios, siga republicanot. Així fan molt bon paper aquella partida de cap-closos que s'tenen per persones piadoses i que encara l'admeten dins ca-seua, mentres que s'fan conciencia d'admetre-hi LA AURORA. Així meteix se necessita tenir-ne de toix per no veure que es *Puput* soia tot quant toca. Noltros ja fa estona que l'agafam amb unes estenaies per llegir-lo.

IV

¡Passa fora, ca pelut!

Això es lo que diuen es socialistes de Lluchmajor i es de Ciutat per boca de s'«Obrer Balear» an es republicans de Ciutat i altres viles que s'uniren amb liberals i carlistes per veure si treurien un diputat provincial. I diuen es socialistes que tal mescladiça es «repugnant», una

«pastarada» «indigna», que no representa «ideals», sino «vils i mesquines ambicions, fomentades per indignes caporals i caporaletxos» «que sembla que passen gust de rossegar per dins es fanc sa bandera des seu partit, reprovant-ho es vertader poble republicà». I diuen també aqueix socialistes que ets altres republicans, es que se son units amb sos monàrquics liberals i carlistes, tenen per «úniques armes» «sa mentida i sa calumnia!» i les diuen que fan «ó!» i les enfloquen aquestes: «I aixó son es republicans de Mallorca que mos han de dur sa republica? No i mil voltes no; ¿es republicans que fan aixó son unes males eïnes («chirimbolos») que enganen miserablement es poble i no tenen cap dret a anomenar-se pus caporals des vertader poble republicà».

Es un gust sentir com es republicans contenen ses glories d'ets altres republicans. Com ells amb ells se coneixen de prop, així se poren treure totes ses braguetes i destapar totes ses mangarrufes.

Per part nostra ¡endavant ses atxes!

V

Altre pic rois de mentides sobre En Ferrer

Per contésima vegada s'«Obreretxo Balear» mos conta que En Ferrer i Guardia era innocent de tot lo de «sa setmana tràgica», i que sa seua mort va esser un assassinat, contra tota llei.—A poc a poc: sa mort d'En Ferrer va esser contrari a tota llei masónica; i ja se sab que sa llei masónica es que es masons han de porer fer qualsevol crim, qualsevol barbaridat, i llavò no els han de porer castigar. Aixó es sa llei p'és socialistes i anarquistes; que ells han de porer robar i matar i calar foc, sensa que negú puga posar-los retgit.—Ara ses lleis d'Espanya no son així, gracies a Deu.

Segons ses lleis vigents d'Espanya, una volta que se va provar amb una bona partida de proves fortes de tot que En Ferrer va moure i dirigir «sa setmana tràgica», per més que el Dr. Doctor Simarro, faltant absolutament a sa veritat, diga que no es així, allà ont se va provar juridicament que En Ferrer era culpable d'haver moguda i dirigida «sa setmana tràgica», pertocava fusellar-lo. De manera que es Tribunal Militar fent-lo fusellar no va fer més que cumplir sa llei; va fer lo que no poria deixar de fer per esser just.

Per això es de lo més ridícul que ara mos surta un pastanaga de misser francès, un tal Coulon, un masonot, missatge d'En Barrufet fins a la quinta essencia, fent es cantussol an es Comte de Romanons per que faça «revisar» es procés-Ferrer. ¡Ja demanaren lo meteix an En Canalejas, i les varen dir: *A una altra porta en donen dos!* I ara En Romanons els ha dit lo meteix, despreciant sa grémola d'aqueix marxando d'En Coulon. I ¿que s'ha figurat aqueix banastre que aquí a Espanya mos mamam es dit? Aquí ja només e-hi ha es republicanetxos i socialistetxos que s'entretenguen en tal operació.

I lo que esglaià es sa desvergonya amb que menten aqueix socialistes i

anarquistes, defensors d'En Ferrer! Ell ara diuen que es meteix Govern Espanyol va regonèixer que En Ferrer era innocent, i que el declarà innocent es meteix Comte de Romanons, essent Ministre de Gracia i Justicia! Es completament fals tot això i menten con l'ànima de Judes tots es qui hu diuen.

VI

Quina mentidassa!

S'Obreretxo Balear n'estampa una de feresta, copiant-la d'un gran malfactor des sigle XVIII que nomia Volney, que consagrà tota sa seua vida a assassinar ànimes, a robar ànimes a Deu per tirar-les dins ses ungles d'En Banyeta Verda. Idò aqueix gran polissardo i mentiderot desenfreit d'En Volney diu que «es primer dogma de totes ses religions es condemnar tot examen» de ses creencies que's professen i «negar tot racioni propi». Això hu faràn ses religions falses; pero no hu ha fet mai sa Relligió que el Bon Jesús mos dugué del cel, sa Relligió Catòlica. Que sa Relligió Catòlica no ha fet mai lo que dia En Volney, sino tot lo contrari, e-hu proven tots es llibres de la Sagrada Escritura, totes ses obres des Sants Pares, Doctors de l'Esglesia i teòlegs i apologistes cristians. Sí; noltros cristians professam sa relligió cristiana perque sa sana raó mos dicta que pertoca professar-la, perque tota ella es altament racional. Per lo meteix, es completament fals lo que vé a dir En Volney que «es primer dogma des Catolicisme» es «condamnar s'examen» de ses creencies catòliques i «negar tot racioni propi».

També resulta molt ridicul lo altre que s'Obreretxo copia des meteix Volney, dient que, perque cada relligió pretén esser sa verdadera, es impossible aclarir quina e-hu es de bon de veres. I per que ha d'esser impossible? Cada relligió té es seus dogmes i es seus principis. Ara bé, examinant aqueis dogmes i aqueis principis amb tota imparcialitat, se pot arribar ben bé a aclarir quina es sa relligió verdadera i quines son ses falses.

Aquí lo que hi ha que, si es Catolicisme esborrava des seus dogmes es qui condemnem es vicis i aufeguen ses passions que mes esclavisen s'home, es catolicisme seria sa gran relligió per casi tots es qui ara el combaten i li fan aqueixa guerra a mort. Si es catolicisme les donàs carta blanca per satisfèr totes ses passions i instints de sa bestia humana, no'n hi hauria un d' anticlericalisme per nat senyal. Això es lo que hi ha, ni més ni pus, parlant en plata.

VII

Sí, recorda-te'n jo poble!

S'Obreretxo Balear diu amb una gran solemnidad: «Poble! an es castell de Munjuich i essent govern En Maura i En Lacierva, l'any 1909 fusellaren En Francesc Ferrer, En Jusep Miquel Baró, N'Antoni Malet, En Clément Garcia i N'Eugeni del Hoyo. Recorda-te'n, poble!».

¡Prou que convé que se'n recordi es poble que an aqueis les fusellaren p'es crims que havien comesos durant «sa setmana tràgica», crims que quedaren ben provats juridicament, i per lo meteix, per cumplir sa llei, les hagueren de fusellar; per esser just es Tribunal Militar les hagué de fer fusellar perque resultá provat que havien comesos crims que sa llei castiga amb sa pena de mort. Sí, recorda-te'n, o poble! L'any 1909 va moure En Ferrer i altres se revolució de Barcelona; la va moure En Ferrer i la dirigi, segons li prová es Tribunal Militar aqueixa revolució que ocasioná més de cent morts i calá foc a un centenar d'edifi-

eis; i amb tot i això, des culpables d'aquella revolució que durá una setmana, sols en fusellaren cinc. En canvi aquest any passat a Fez es sarrains provaren de fer-ne una de revolució cuantra es francesos, i aqueis instruiren causa an es revolucionaris qu'aplegaren, i en varen fusellar més de coranta amb un aixec; i ara a Méxic es Govern republicà triumfant fusellá també amb un dia noranta cinc revolucionaris vençuts.

De manera que perque, essent govern En Maura i En Lacierva, es Tribunal Militar feu fusellar cinc revolucionaris p'es crims que havien comesos i que los ho provaren juridicament, En Manra i En Lacierva son un assassins; pero es Govern republicà de França, que amb un dia fa fusellar més de coranta revolucionaris dd Fez, no es cap assassi, sino un gran Govern; i es Govern republicà de Méxic que amb un dia en fa fusellar noranta cinc de revolucionaris, tampoc no es cap assassi, sino un gran Govern! De manera que tots es Governos republicans poren fer fusellar tanta gent com volen, i no resulten assassins, sino uns grans Governos, dignes de tots es respectes i consideracions. En canvi si es un Govern monàrquic, si En Maura es govern, cap tribunal d'Espanya no pot condemnar cap criminal, per crims que tal criminal haja comesos; i, si En Maura permet que maten cap criminal que segons se llei toca matarlo p'es crims que ha comesos, En Manra es un assessi i digne de que qualsevol li pegui un tir o una punyalada! ¡Sí, poble! ¡pense-hi amb tot això! ¡Reflexione-hu a tot això! i arribarás a comprendre de quina manera t'emblanquinen i t'enganen aqueis pelissos que diuen que te volen redimir i salvar!

VIII

Ventim a N'Azcarate i an En Melquiades Alvarez.

No les ho dona cap clerical, sino aquella mala ànima des republicanot Nakens, director de s'infame paperot de Madrid *El Motin*. Els en diu de verdes i de madures an aqueils dos caporals republicans. De N'Azcarate diu que «mai ha fet res p'es partit» republicà, que «com a republicà» no's mereix cap respecte, i que anant a ca'l Rei «trepitjà» «ses conviccions», «ses glories» i «ses desventures» de tots es republicans que per sa República sacrificaren sa seua sort, es seus interessos, sa seua vida; un homo que ha fet lo que feu N'Azcarate, «ne té dret a que negú li guard cap respecte». Llavó pren per compte seu D. Melquiades i tampoc no li deixa part sana, el posa com ua pedaç brat, i amb molt de fonament.

¡Hala Nakens! pegau-los fort an aqueis caporals republicans, que prou s'ho mereixen! Se mereixen lo que los deis i altre tant més.

IX

Ses eleccions de diumenge passat

Ja hu sabem: an'es districte d'Inca s'aplicá s'article 29 de sa llei electoral vigent. Havien d'elegir quatre diputats: se presentaren «tres» conservadors i «un» liberal, i no pus. Per lo meteix es «quatre» quedaren proclamats diputats segons s'article 29. I an es districte electoral d'Inca ¿que no ha republicans ni carlistes? ¿Com idò no hi prengueren part? Seria curiós sebreu-hu. — De totes maneres se veu que dius tot es Partit Judicial d'Inca es liberals campen prim; i des republicans ¿que en direm? No diuen ell que tenen es poble per tot i que tota sa part sana es republicana? ¿Com idò aqueixa «part sana» no ha tret es nas dins tot es Partit Judicial d'Inca? Ni «es jais de sa cambra fosca» de Po-

llensa han tengut alé per calar foc a sa paissa perque perlassen d'ells! Ja sabem que «es jais de sa cambra fosca» son es republicans de Pollensa.

A ciutat, com sabem, s'eren lligats liberals, carlistes i republicans (quin ensiam més mal trempat! ¿no es ver?) contra es conservadors, presentant un candidat de cada color. Es liberals e-hu tenien tan segur es gonyar que un des seus caporals posava 5000 pessetes per 500 que ells guanyarien an es districte de Ciutat, com se suposa. I es nostro bon confrare «La Tradición» donava també per ben segur es triump des seu candidat, persona digníssima i amic nostro particular. I «El Ideal» dos dissaptes mos va fer a sebre que es eandidat republicà també se'n duria la pauma dsmanat es conservadors.

Idò bé, arriba es dia 9, diumenge, se fan ses eleccions amb sana pau i tota legalitat, donaren es resultat següent: D. Miquel Rosselló i Alemany, conservador, 10.531 vots; D. Juan Aguiló i Valentí conservador, 9.975 vots; D. Francesc Socies i Clar, conservador, 9.997; D. Lluís Alemany i Pujol, liberal, 9.271; D. Felip Villalonga-Mir i Descallar, carlista, 8.478; D. Juan Llopis, republicà, 7.745. De manera que es conservadors tot sols han tenguts molts més vots que no es liberals, carlistes i republicans plegats, dins tots es districte de Ciutat. De manera que es conservadors tot sols e-hi han trets «tres» diputats, i sa lliga de «tres partits» contra «s conservadors només n'ha pogut treure «un». ¡Això vertaderament se diu triumpar! ¿no es ver, senyors liberals, carlistes i republicans?

Una cosa erida molt s'atenció: que, anant plegats, carlistes i republicans, no haja tengut cada un des tres candidats seus meteixos vots amb poca diferencia; com ha succedit an es candidats conservadors, Així meteix n'hi ha una mica de diferencia entre es vots de D. Lluís Alemany i es des carlista i es des republicà. Guanya an es carlista de 893 i an es republicà de 1.626. ¿An-e que se deu axò? Es claríssim: que 893 electos no votaren es carlista i votaran es liberal, i que 1.626 electors des liberal no votaren es republicà. ¡Es tres partits votaren plegats! ¡i cada elector des tres partits, segons es pacte fet, havia de posar es tres candidats a sa seua papereta! ¿Com així n'hi hagué 893 que no hi posaren es carlista i 1.626 que no hi posaren es republicà? ¿Que va esser descuit voluntari o involuntari?

Se deia ja divenres i dissapte que es liberals, veient clar que sa força des tres partits lligats no era prou per safalejar es conservadors i que tot lo més porien treure un diputat, feien de la guerra pota per que aquest fos es seu candidat, i que engirgolaven candidatures amb so liberal i dos conservadors, i les feien córrer per tot arreu. Per això n'hi hagué molts que votaren dos conservadors i es liberal, i es carlista i republicà s'hagueren de pegar un cop a la barra.

I des districte d'Erviça ¿que'n direm? Allá es liberals se saberen enginyar tant bé i es conservadors e-hi badaren tan poc ets uis que es liberals varen treure es «quatre diputats» i es conservadors no'n varen treure cap, lo qual les ha feta perdre sa majoria de sa Diputació. De manera que es triump que conseguiren an es districtes d'Inca i Ciutat els ho ha esborronat sa der'rota d'Erviça.

I ara volem dir un mot a cada un des partits que han lluit an aqueixes eleccions; los ho volem dir per que LA AURORA sempre se'n ha agra-dat de parlar clar i de dir-hi lo que hi troba, anc que haja de sebre greu a qualeu, per amic nostro que sia, perque primer es sa veritat que s'amistat.

a.

Un mot an es conservadors

¿Com s'explica aqueixa derrota que se'n han duita a Erviça? ¿Que no n'hi ha de conservadors an aqueixa illa delitosa? ¿Tots son liberals ets ervicenses? ¿No hi ha pus conservadors que sa miseria d'electors que votaren diumenge es candidat conservador? No hu creim que sa der'rota de diumenge signifiqú res d'això; i no hu creim perque assetuaixi un partit poderós com es conservador no perd sa força de tal manera; i no les duptés que es partit conservador sempre n'hi havia tenguda de força a Erviça per treure diputats provincials i a Corts. ¿Com es que ara no n'hi ha tenguda? Diuen que es estat que es candidat conservador no agradava an ets elements conservadors d'allá. Si hu es estat això o no, noltros no hu sabem. Lo que mos extranya que es qui autorisá sa presentació d' tal candidat, no se'n entre-sentís bé abans d'autorizar tal presentació! Bé valia la pena d'entre-sentir-se'n i de polsar de prim compte s'opinió d'Erviça, per no exposar-se a una trevelada com sa que han pegada es conservadors a Erviça amb aquestes eleccions. ¿No ha dit En Maura que es precis governar amb s'opinió pública?

Bé val la pena que es caporals conservadors e'hi cremin un poc d'oli i s'hi descalsin una mica més i s'hi tre-guen es fret de peus amb això d'Erviça, a fi de que no ls-e torn succeir un-eas consemblant an es de diumenge passat. ¡Uis espolsats i fora son!

b.

Un altre mot an es liberals

Es partit liberal a Mallorca compta amb una partida de gent que es una bona gent en tota s'extensió de sa paraula, fora de sa política. Sa seua tara es que pertenesquen an aqueix partit liberal tan funest per l'Esglesia i per l'Espanya, perque casi no du altre idea que favorir es revolucionaris, que son ets inimics més grossos de sa Relligió i de la Patria. Això es sa tara des liberals, i an aqueix mal contribueixen totes aqueixes persones tan bones i ¡fins piadoses que figuren entre es liberals, no sabem per que. ¿Poren estar conformes aqueixes persones amb lo que vol fer es Govern liberal de declarar no-obligatoria dins ses escoles públiques s'ensenyansa de sa Doctrina cristiana? N'estam segurs, seguríssims de que elles no son d'aqueix parer, sino tot lo contrari. — ¿Poren estar conformes aqueixes persones amb ses doctrines i tendencies que representen es republicans amb-e qui s'uniren per aqueixes eleccions passades? Clar está que no. I ¿que han guanyat d'unir-s'hi? S'hi uniren per der'rotar es conservadors dins es districte de Ciutat; i els han der'rotats tant com sa coa des moix. No, senyors liberals, es republicans a Mallorca, gracies a Deu, son tan poca cosa que no serveixen per fer guanyar negú, sino per desacreditar tots es qui s'apleguen amb ells. — Pero això es sa vostra flaca jo liberals! i hu es estada sempre s'afició a unir-vos amb sos revolucionaris, amb sos pitjors inimics de lo que vltros deis que voleu defensar. Quant será que badareu ets uis i cobrareu es seny que vos manca?

c.

Un altre mot an es republicans

Crida molt s'atenció també que es candidat republicà tengué diumenge 2230 vots manco que es conservador que en va tenir maneo, i 2.786 manco que es conservador que en va tenir més. ¡I això an es districte de Ciutat, que es aent e-hi ha més republicans de Mallorca! ¿Com idò no sortiren tots aqueis milenars i milenars de republicans que diuen que hi ha? ¿O es que son menors d'edat i per això no

tenen vot? O es que només existeixen dins es carabaçot des quatre baladrers des partit? No s'avanen sempre es republicans i no diuen per pa i per sal que ells tenen es poble, que negú està p'En Maura, que tothom li ha tapat es cap, que negú vol es conservadors, que tot Mallorca les es contrari? Com idò, en venir unes eleccions, es conservadors guanyen de tant an es republicans? I guanyen, no ja com sou Poder, sino quant ja fa més de tres anys que no hu son, quant es partit republicà la primeria d'enguany les donà per morts i s'aplegà per ferlos es funerals, «civils», com se suposa, perque ja se sap que's nostros republicans, fora d'algunes honroses excepcions, en fugen de tota nota relligiosa, com el dimoni de la Creu, senzillament perque ells son del dimoni i sa relligió es la Creu! De manera que es republicans se son lluits ferm a sa man-revès an aqueixes derrerres eleccions! Tot los sia enhorabona i bon profit! Amen!

d.

I ara un mot an es carlistes

Negú mos guanya a admirar s'heroisme i es mereixements extraordinaris de ses multituds carlistes o tradicionalistes, que tantes de vegades han aturada sa Revolució anticatòlica i satànica de fer dins Espanya tot lo que volia fer contra Deu i l'Esglesia de Deu. Per això som admiradors fervents d'aqueixes multituds tradicionalistes, d'aqueixes generacions tradicionalistes que han fets tants i tants de sacrificis en diners, en sang i en vides per capturar sa Revolució dins Espanya. Lo que hi ha que, si som tan admiradors d'aqueixes multituds, no hu som sempre des qui les dirigeixen. Devegades aqueix que les dirigeixen, deixen molt que desitjar. Una d'aqueixes vegades es estat ara a Ciutat amb això d'aplegar-se es carlistes amb sos liberals i es republicans per votar contra es conservadors i prendre-los sa majoria de sa Diputació. Ara que ja es passat i que les ha dit tan malament an es carlistes, creim del cas dir-los un mot, no per mal, sino p'es seu bé.

An es nostro veure, es estada una passataliquina sa que's caporals carlistes de Ciutat han donada amb això d'eplegarse amb tals partits per fer mal an es candidats conservadors, i trobam que es estada taliquina aqueixa passa per lo que anam a dir.

L'any 1905 dos teòlegs-moralistes de la Companyia de Jesús, el P. Minteguiaga i el P. Villada, coneguts i anomenats dins tota Espanya com a teòlegs i moralistes, rimats publicaren demunt s'autorisadíssima revista *Razón y Fe* (T. XIII, p. 141-156; 450-463) dos articles sobre conducta des catòlics en ses eleccions polítiques i administratives, aont amb gran solidesa de proves i raons sostengueren que es catòlics, en haver-hi eleccions, havien de votar es candidats catòlics que s'n presentassen, sempre que que fossen dignes; i que, si no se'n presentaven de catòlics, porien i convenia que votassen es manco indignes per evitar que no triuflassen es més indignes. Aquells articles foren molt lletgits, i varen moure gran povorera i alguer entre certs periòdics catòlics, que les varen combatre o foc i a sang, donant-los com erronis fins an es derrer grau i com una prevaricació feresta de sa bona doctrina catòlica.

Pero succeí una cosa llavò: que s'alsaren una partida de Bisbes d'Espanya, com es Cardenal-Arquebisbe de Toledo, el Bisbe de León, l'Arquebisbe de Saragossa, el Bisbe de Jaça, es Governador Esglesiàstic de Terol i Albarracín i el Bisbe de Tortosa, que se feren seua aqueixa doctrina des dos teòlegs-moralistes de la Companyia de Jesús, i la donaren com a

norma an es seus diocessans. Això ja havia d'haver bastat i sobrat an es catòlics fins per donar tal doctrina per verdadera i segura; però llavò vengué es meteix Vicari de Deu demunt la terra, es sucesor de St. Pere, es Doctor i Mestre i Oracle infalible de l'Esglesia Universal, el Papa Pius X, que dia 20 de febrer de 1906 va escriure una carta an el Bisbe de Madrit, aont se publicaven es principals periòdics que combatien encara aquella doctrina; i amb aqueixa carta el Papa declarà solemnement que tal doctrina des dos teòlegs jesuïtes «l'enseyen sa major part des Doctors de Moral», i que «no tenia raó» negú «d'enfurir-se contra ella»; i acabà el Papa per dir que aquells «articles» del P. Minteguiaga i del P. Villada «resolen amb rectitut» lo que han de fer es catòlics en materia d'eleccions. Vetaquí ses meteixes paraules del Papa:

«Es mester que es catòlics evitin amb tot esment «es perill» de que, per ells no anar a votar, «s'apoderaria de s'administració publica» «es qui s'esforçen per destruir sa relligió o sa societat». Per això es catòlics, «deixant a un recó ets interessos de partit», «es mester» «que treballin a les totes per s'integritat de sa Relligió i de la Patria, malavetjant que lo meteix a ses assemblees administratives que a ses polítiques o del reïne, e-hi vagen aquells que, considerades ses condicions de cada elecció i ses circumstancies des temps i des lloc, segons rectament se resol amb sos articles de sa revista citada, sembli que han de mirar millor p'ets interessos de sa relligió i de la patria en s'exercici des seu càrrec públic.»

De manera que el Papa donà sa raó en tot i per tot an el P. Minteguiaga i Villada. Per lo meteix, lo que ells ensenyen sobre tal punt d'eleccions, es sa doctrina catòlica, que tots es qui s'en aprecien com es carlistes, han de seguir i practicar.

¿L'han seguida an aqueixa doctrina es carlistes des districte de Ciutat, unint-se amb sos liberals i republicans contra es conservadors, votant un candidat liberal i un de republicà contra es candidats conservadors? Desde es punt de vista relligiós i de la Patria, D. Miquel Rosselló i Alemany, D. Juan Aguiló i Valenti i don Francesc Socies i Clar ¿son manco dignes que D. Lluís Alemany i D. Juan Llopis? ¿Han demostrat don Lluís Alemany i D. Juan Llopis més interés per sa Relligió Catòlica que no aquells tres senyors conservadors? ¿Quina garantia ofereix a sa Relligió D. Lluís Alemany que no oferesquen aquells tres senyors Rosselló, Aguiló i Socies? ¿Ofereix D. Juan Llopis més garanties a sa Relligió que no aquells tres senyors conservadors? ¿D. Juan Llopis, republicà federal, radical, afiliat a un partit ubertament contrari a sa Relligió Catòlica! ¿es carlistes han tengut pit per votar-lo contra D. Miquel Rosselló i Alemany D. Juan Aguiló i Valenti i D. Francesc Socies i Clar? ¿Així interpreten es carlistes de Ciutat, es caporals carlistes de Mallorca, sa doctrina del Papa i des Bisbes, declarada solemnement p'el Papa, segons la qual es catòlics, en no tenir candidat propi, sempre han de votar es qui sia manco indigne perque no triufl es més indigne? ¿D. Miquel Rosselló i Alemany, D. Juan Aguiló i Valenti i D. Francesc Socies i Clar, mirant sa cosa desde es punt de vista relligiós i patriòtic, ¿son es més indignes comparant-los amb don Lluís Alemany i D. Juan Llopis? ¿Aqueix dos son més dignes que aquells tres, devant l'Esglesia de Deu i la Patria?

¿Ah senyors caporals carlistes! la trobam tan extranya an aqueixa conducta vostra amb aqueixes eleccions derrerres, que no la mos sabem ex-

plicar satisfactoriament! Hauriem comprès beníssim que, si volieu treure a's mig ses vostres forces per amostrar-les a sa saludabilíssima i convenientíssima lluita electoral, haguésseu presentat un candidat o dos o tres, pero des vostros, per provar quines forces teniu actualment dins es districte de Ciutat. Hauriem comprès que, si vèieu que no vos bastaven ses forces per fer triuflar es vostro candidat, vos fósseu lligats amb ses altres forces polítiques manco «lliberals», volem dir, manco tocades de s'esperit revolucionari, manco contraries a sa Relligió. Lo que no comprenem es que hágeu feta sa lliga fins i tot amb sos republicans que avui representen ubertament s'esperit revolucionari i sa guerra a Deu i a l'Esglesia.

Qualcú de voltros jo caporals carlistes! ha dit que havieu consultades persones de sabiduria i virtut sobre aquest punt, i que tals persones vos havien dit que porieu fer en conciencia tal lliga. Ja mos agradaria ferm sebre es fonament que tals persones tengueren per donar-vos tal consell! perque noltros, tal volta será curtedat nostra, no'l sabem veure ni comprendre an aqueix fonament que puguen haver tengut tals persones per dir que porieu fer tal lliga, allà ont, an es nostro veure, es ubertament contrari a lo que el Papa declarà i manà an es catòlics espanyols l'any 1906.

I que consti jo caporals carlistes! que LA AURORA amb tot això que diu, no pretén tenir cap autoritat per condemnar-vos, sino just expressar sa gran extranyesa que li causà sa vostra conducta, que, per lo que LA AURORA estima i admira sa causa tradicionalista, ses forces tradicionalistes, voldria de tot cor porer explicar; voldria porer-la excusar i coonestar an aqueixa conducta vostra en ses derrerres eleccions. I bé se fa cloquetjar es cap LA AURORA, pero no hi troba explicació ni excusa an aqueixa conducta vostra; i això es lo que mos sab greu, i per lo meteix voldriem i desitjariem ferm que mos ho explicassen aqueixes persones de sabiduria i virtut que deis que vos digueren que si que vos porieu lligar amb sos liberals i fins i tot amb sos republicans contra es conservadors de Mallorca, a pesar de tot lo que el Papa té declarat i ensenyat an es catòlics espanyols sobre lo que han de fer en ses eleccions administratives i polítiques, sobre tot per sa carta que dia 20 de febrer de 1906 va escriure an el Bisbe de Madrit, donant per bona i per seguidora sa doctrina d'aquells articles del P. Minteguiaga i del P. Villada sobre eleccions.

X

Es republicans de rota-batuda,

Si, se'n han duit un mal perhoc es republicans amb aqueixes derrerres eleccions; han pegada una recalada feresta dins tota Espanya, gracies a

Deu. Basta dir que mentres han triuflat 194 monárquics lliberals i 123 monárquics conservadors, en tota Espanya, just son sortits 31 republicans i 1 socialista. I contra es republicans encara son sortits 5 integristes, 14 regionalistes, 5 nacionalistes vascos i 4 nacionalistes catalans, que, si bé son republicans, son sortits lluitant contra altres republicans.

Basta dir que es republicans han perdut a Madrit, a Valencia i a Barcelona, que eren un temps es seus fòrts, ses seues ciutadelles inexpugnables. Si, a Barcelona han triuflat es regionalistes, amics nostros, contra tots ets altres partits. Es regionalistes han trets es tres candidats que presentaven. Sols es sortit un nacionalista, republicà, pero centriari an En Lerroux, i que té un caire prou bo, s'amor a Catalunya i a la llengo catalana. Idò si, En Lerroux, que li deien l'Emperador del Paralelo, el Rei, l'amo de Barcelona, es sortit derrotat, pero ¡de quina manera! Ha tengut sols devers la mitat devotsque ha tenguts la Lliga Regionalista. En tot Catalunya En Lerroux ne ha pogut treure ni un diputat—A Figueres, que feia milanta anys que hi triuflaven sempre es federals menja-capellans, dimenge e-hi sortiren derrotats, donant-los es brou es regionalistes, jaumistes i demés monárquics. Aqueix tengueren 5400 vots, i es federals 2000. A Balaguer, que sempre triuflaven se republicans, ara també es monárquics ets han feta menjar més terra que no han volguda, derrotant-los completament.

De manera que s'opinió pública dins tota Espanya segueix pronunciant-se sempre més i més contraria an es republicans; se veu en cada temporada d'eleccions, que es republicans sempre van per avall per avall, gracies a Den.

Ja hu hem dit moltes de vegades: si es repulicans espanyols en general no se demostrassen tan contraris a l'Esglesia i a sa Relligió, noltros no mos alegrariem tant de ses seues derrotes, de ses seues recalades i mancap. Estariem completament indiferents respecte d'ells; pero, essent ells així com son, mos n'hem d'alegrar i mos n'alegram de tot cor que vagen per avall.

XI

Beníssim!

El Reichstag (Corts de l'Imperi) d'Alemania a la fi ha abolida sa llei que hi havia en tot aquell Imperi, des temps d'En Bismark, contra la Companyia de Jesús, segons la qual cap Jesuïta poria predicar ni exercir cap Ministeri Sagrat dins Alemania. Aqueixa llei era una injusticia grossa, molt des gust d'ets anticlericals, amb lo que acreditaven bé quina classe de llibertat es sa que ells volen: llibertat p'es dolents i esclavitud p'es qui serveixen Deu. ¡Benhaja es Reichstag alemany!

DE TOTES ERBES

Sa llampria maravellosa

(segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que En Juanet tan potoià cap an aquelles muntanyes que s'alsaven lluny ben lluny dins es grec i tant s'hi arribà a enfilar sempre cap amunt i cap amunt, que arribà an es cap-cucull de tot, i allà m'hi troba aquell ermità que cercava, que feinetjava devant sa seua ermita. Era un veí esquert, ravascós, amb una barba que li pegava per sa cinta, amb uns uis com a calius flametjants.

En Juanet s'hi acostà i l'escomet amb tota sa cortesia que va sebre.

—Alabat sia Deu, ermità, del Senyor! diu En Juanet.

—Alabem-lo per a sempre! diu s'ermità.

—¡O ermità de Deu! diu En Juanet, si no es massa preguntar, me dirieu si sou vos que teniu altres dos germans ermitans?

—Si que dius ver, o jovent! diu s'ermità. ¡I com e-hu saps que's-e tenc?

—Perque som romás amb cada un d'ells un vespre a sa seua ermita, diu En Juanet.

—¡Com així topares a sa seua ermita? diu aquell ermità.

—Es que qui ha mester foc amb 'sos dits lo cerca, diu En Juanet. Heu de sebre jo ermità de Deu! que una mala

ànima me va prendre sa meua dona i tot quant tenia, i se'n ho dugué tot amb sa casa que jo habitava; quant jo no hi era, se'n ho dugué tot an es cap-curucull d'un penyal qui s'alça dins mar, dotze grosses de llegos allà deçà aont fan es niu ses segues dins es grec.

—Si que la se'n dugueren enfora idò an aquesta casa teua diu s'ermità.

—Bé hu poreu dir? diu En Juanet. I ¿que vaig fer jo, com vaig veure que n'havien presa sa dona? Me pos ses comes an es coll i ja som partit a córrer el mon cerca qui cerca per tot sa meua dona, ben resolt a cercar-la fins que l'haja trobada.

—Trob que faç molt bé, jo jovenet! diu s'ermità. Qui es casat, que estiga amb sa dona!

—Això es lo que jo dici s'exclama En Juanet. Idò bé, vaig topat a s'ermita des vostro germà, que es el Rei de tots ets animals de la terra. Li deman si sap aont cau aquest penyal de dins mar que té an es cap-curucull sa meua casa i sa meua dona, i me diu ell que no hu sab; crida tots ets animals de la terra, els ho demana i tampoc no hu saben. Llavò top a ca-s'altre germà vostro que es el Rei de tots es peixos de la mar; li deman si sab aquell penyal devers aont cau; no hu sab, i crida tots es peixos de la mar i tampoc no hu saben. Llavò aquest germà vostro m'encamina cap a vos, dient-me que sou el Rei de tots ets aucells del cel...

—Per ell me tenc, porque Deu m'hi ha fet, diu s'ermità. Lo que hi ha, jo jovenet! que no'n sé res de tal penyal ni de tal casal ni n'havia sentit parlar mai.

—Bono, diu En Juanet; i si vos no'n sabeu res, ¿que no poria esser que ets aucells del cel, lo manco qualcún de tants i tants com n'hi ha, sabessen cosa d'aqueix bo de penyal?

—Tens raó, diu s'ermità. No res idò, demà dematí a punta de dia cridarem tots ets aucells del cel, i els-e demanarem si'n saben res de tal casament.

—Jo quin favor tan gros que me fareu, ermità de Deu! s'exclama En Juanet.

—Sabs idò que poriem fer, suposat de que ja es hora baixa? diu s'ermità. Passar el Rosari i tots ets altres «pare-nostros», sopar, i anar-mos-ne a jeure, per porer-mos desxondir de bona hora demà dematí.

—Si que hu pensat bé, diu En Juanet.

I «en nom del Pare i del Fill i de l' Esperit-Sant» començen el Rosari, i després diuen un bon enfilat de «pare-nostros», a tots es sants de sa seua devoció, sopen primet per no passar mala nit, i se'n van a jeure cadascú dins sa seua cel·leta, i al punt estigueren més adormits que un sauló.

Devers mitja nit s'ermità ja se desxondí per fer ses devocións, i a trenc d'auba crida En Juanet: diuen s'enfilat de «pare-nostros» de s'aixecar-se, berenen amb quatre grapades; i s'ermità s'enfila dalt s'ermita, i ja es partit a siular, siula qui siula, pero uns siulos que aixordaven de forts que eren, i semblava mentida que una mica d'home com era aquell ermità, pogués siular tan granat. I entre siulo i siulo deia cridant amb tota sa força:

—Jo aucellets del cel! jo tots voltros animals de ploma, grossos i petits i mitjansers que anau per l'aire! ¡Es vostro Rei, el Rei que Deu vos ha dat, vos crida! ¡Veniu tots per l'amor de Deu! ¡Hala, aucellets de Deu, si veniu depressa! ¡Espediu tots! ¡Just serà una pregunta per fer un obra de caritat! ¡Veniu, idò, tots, aucellets de Deu!

I heu de creure i pensar i pensar i creure que, encara s'ermità no havia acabada de fer aqueixa crida, com se comensà a sentir una remor sorda, pero forta de tot, com d'una barrumbada grossa d'aigo que se'n vé o de la mar com va molt alsurada. Era que s'entregaren més que depressa tot ets aucells del cel; i n'hi havia tants i tant que amb ses ales feien tota aquella remor esglaidora.

I allà hi haurieu vists cent esbarts d'aligues, voltors, milans, corps, arpellots, esparvers, falcons, segues, tórtors, coloms, xorics, olibes, pupts, perdius, estornells, gavines, juies, torts, passarrells, oronelles, gorrions, cadernerres, reietons, vitrats, buscarets, uis de bou, valzies, terro-

les, cucuiades, sòl·leres, mèl·leres, guál·leres, capxiriganyes, mussols, engana-pastors, ferrericos, mata-mosques, sordals i tots quants d'altres animals de ploma vos pogueu imaginar.

—¿Que me'n direu? Ell es voltants d'aquella ermita fins allà aont arribava sa vista per aquelles cucuiades, tot anava aucells, i no veien altra cosa més que aucells i més aucells, i tots que tenien sa vista demunt s'ermita com a Rei seu que Deu les havia donat, i com que tots li diguessen amb ss vista mirant-lo-se fit a fit.

—¡Vemostaquí, senyor Rei! ¡manau feines!

—¡O aucellets de Deu! va dir s'ermità a-les-hores. Es motiu de cridar-vos a tots, es per veure si entre tots sabreu aont cau un penyal que surt de dins mar amb un casal an es cap-curucull, dotze grosses de llegos allà deçà aont fan es niu ses segues dins es grec!

Cap d'aquells aucells badà es bec, porque cadascú esperava que ets altres rompessen es foc.

—¡Vaja, aucells de Deu! torna dir s'ermità, ¿n'hi ha cap de voltros que ha ja vist mai aqueix bo de penyal que surt de dins mar amb un casal an es cap-curucull?

—¡Jo no record haver-ne vist cap mai de penyal així diu s'áliga.

—Ni jo tampoc! va dir es voltor.

—Ni jo! diu s' esparver.

—¡Jo manco! diu es falcó

I tots es altres aucells, un darrera s'altre, digueren lo meteix.

No vos dic res En Juanet com se posà davant tal endiumenjat; ja hu donava tot per perdut, quant assetsuaixí començen a sentir una remor llunyana que s'anà acostant acostant. Tot hom sa gira cap allà dont venia tal remor, i va esser una àguila disforsa que s'entregava.

—Ahl s' exclamaren tots ets aucells. ¡Es s' áliga de Portugal! ¡Ella pot esser que hu sápigat an això que'l senyor Rei mos demana!

Aquella àguila se coneixia que venia de molt lluny i molt cansada. Se posa davant s'ermità, i li diu:

—Senyor Rei! que m' ho perdoni, si he fet un poc tart! ¡Sab que hi veng de lluny! ¡Ja me pensava no esser-hi a temps!

—¡¿d'ont es que vens, si 's pot sebre? diu s'ermità.

—Yo le hi diré, Sr. Rei! diu aquella àguila. Veng d' un penyal que surt de dins mar dotze grosses de llegos allà deçà aont fan es niu ses segues dins es grec. Jo ja l' havia vist an aquest penyal altres vegades, passant, feia estona; pero ahir, passant-ne, vaig reparar que li an fet un grandió casal an es cap-curucull, un casal que per mi hi ha pocs reis que'n tenguen cap que s'hi puga comparar. Això me va venir molt de-nou, i no heu d'estranyar si vaig fer una mica sa torniola per mirar-m' ho an allò, que vos assegure que es ben de veure! Allà era jo com Vossa Reial Mejestat ha començat a siular; i som partida tot d' una, fent tota quanta via poria fer. En feia tanta que m' pensava que aqueixes ales meues m' arribarien a botir.

No hu volgueu sebre s' alè que va fer En Juanet com sentí descapdellar s' áliga de Portugal d' aquella manera. Cuidaba esbrendir de goig i de gaubança.

A les-hores s'ermità va dir: —No res, idò! tu, áliga de Portugal, espere't una mica; ara tots ets altres si que vos ne poreu anar, cadascú per son vent. Mil gracies així meteix per lo creients que sou estats de comparèixer tots tant lleialment a sa meua crida! Deu vos pac sa llealtat i perdonau de l' enfado!

—No hi ha enfado negún! digueren tots aquells aucells.

I ¿que feren ells? Aixamplaren ses ales, i de d'allà tots per amunt i per amunt, cadascú per son vent.

Quant foren tot sols s'ermità, En Juanet i s'áliga de Portugal, s'ermità va dir:

—¡O áliga de Portugal! es aquest jovenet que afretura d'anar an es casal des cap-curucull d'aquell penyal de dins mar d'ont tu éts venguda, porque diu que li varen prendre sa dona i tot lo altre que tenia i se'n ho dugueren dalt aquest penyal i dins aquest casal.

—Com e-hu hauria de fer aquest jovenet per porer arribar an aquest casal? Es un favor que jo te deman, i el t'agrairé com si el me fesses a mi....

—Bono, idò! diu s'áliga de Portugal. ¿Que li he de dir jo, Sr. Rei, a Vossa Reial Mejestat? Aquest jovenet per porer arribar en aqueix penyal, no té altre remei que aixencarse demunt sa meua esquena, i jo le hi poré dur; pero això ha d'esser quant jo haja reposat, que serà d'aquí a set dies. Tres n'hauré mester, pero ben aprofitats, per arribar-hi. Jo necessit un corter de bou cada dia p' es bec per porer dur sa somada que aqueix jovenet suposa. Per lo meteix d'avui a set dies, jo compareixaré aquí meteix i d'aquí partirem, si Deu ho vol.

En Juanet ja hu 'crec va estar conforme amb tota aquesta cosa, s'ermità li digué que poria estar amb ell aquellset dies i s'áliga de Portugal li envelà cap a s'enclotxa de penyes aont teniaes jas per fer-hi una bona reposada, que prou l'havien mester aquelles ales seuas amb sa volada feresta que havien haguda de fer aquei dematí per pasar amb un parei d'hores es camí de tres dies, que hi havia fins an aquell penyal de dins mar amb so casal an es cap-curucull, dotze grosses de llegos allà deçà aont fan es niu ses segues dins es grec.

(acabarà)

JORDI DES RECÓ

¡Escoltau-ho anticlericals!

Aqueis dies, amb motiu de s'aniversari de sa guerra de 1813 el kaiser (Emperador) d' Alemanya ha lletgida davant ses seues tropes un discurs que acaba amb aquestes significatives paraules:—«Sa temor, sa fidelitat an el Rei i s' amor absoluta a la Patria farán s' exèrcit invencible. Pero no oblideu mai que sa victoria es Deu qui la dona i que es precis du amb dignitat sa contra-senya des nostros grans héroes; *Deu amb nos-tros!*»

¿Que heu sentit siular, anticlericals?

Es el Rei més poderós de la terra, que diu això. Preniu llum de Na Pintora!

J ara escoltau

EN VERA-VEU

Fi d'una comedia trágica

Venturosament s'es acabada sa vaga de picapedrers de Ciutat, declarada pes cólebre «Centro de albañiles» que, per revolucionari, «el va fer tencar» antany una disposició judicial.

Vaga que no tenia opinió gens favorable dins es poble, ni dins sa totalitat de vagiustes. Declarada per ganes de venjansa, per esperit d'odi no fundat en raons, estava molt enfora d'esser una vaga «professional»; amb ella ne se demanava directa i primariament cap punt de milloransa obrera. Era qüestió personal, no era qüestió d'ofici.

Es fracés es estat desplorabile, una hecada, una falta de sentit comú, un bony revolucionari, una humiliació. Res de lo que volien, si no mos equipocam, han conseguit.

Sa causa, sa solució que los ha fet emprendre altra volta se feina, es estat allò de «parturient montes et nascetur ridiculus mus». No més han pactat amb onze subjectes que's diuen «mestres d'obres», i que no n'hi ha casi cap que hu siga ¿de ver; no-més son dos es qui generalment son regonescuts com-e mestres; ets demés, que son nou, s'hi son alçats ara, aprofitant sa maror de sa vaga. Condicions de treball, ses meteixes d'abans. Llibertat de treball, coartada.

I en quant an es pacte, resulta una

radiculeta, i una injusticia: rediculeta, porque després d'algunes setmanes de vaga, ha mancat i manca es pa a moltes families, sense profit al-gún; injusticia per quant exclueixen des ridícul contracte una societat tan obrera, tan profesional com es «Sindicat des Patronat Obrer». Injusticia i ridicleusa que segurament farán augmentar ses llistes d'aquest i li donarán més nom de cada dia; mentres quedarà en descrèdites «Centre» anarquista, de cada dia més, per injust, per massa poc professional. Si ets obrers des Sindicat de St. Francesc van vius i lluiten i no desmaien i fan oír sa seua veu, sa veu de sa justicia i de sa rectitut i de s'interés professional, vendrà dia que safalcarán es sindicalistes Amèn que sia així.

Seceió local

Aqueis derrers dies s'al·lotea de Manacor es anada a l'aire ferm amb aqueix camells que pasetjaven per la vila. Després de tot, era una trifulga que no feia mal a negú.

La setmana pasada posaren a sa «plasetta del Palau» uns filats per aglapir clopinsos i moraduxos; i aquesta setmana els han endoblats. Deu esser que s'hi camparen bé es «filaters». Cadascú ha de viure amb s'art que pren, mentres no faça mal terç a negú.

Dissapte passat l'Il·lm. Sr. Bisbe ordená de Diaca es nostro bon amic Don Artemi Massanet i Perelló. Tot li sia enhorabona a ell, a sa mare i demés familia.

Es vengut d'Amèrica per passar una temporada per aquí s'altre bon amic nostro Mn. Manuel Soto i Galmés, nadiu de Manacor. Benvingut sia i que hi puga estar molt de temps entre nos-tros.

Aqueis dies posaren a la Sala es caixó de correus per tirar-hi cartes, que havia demanat s'Ajuntament. Molt bé.

Ja es tornat d'Erviça, aont era a predicar, el P. Robert Redal, dominic. Sembla que a Erviça feren molt de cas d'ell, com s'ho mereixia, i que hi acudia molta de gent an es seus sermons.

Benvingut sia el P. Robert, i li repetim es condol per la mort de sa mare. Que puga pregar molts d'anys per ella i al cel la vejem. Amèn.

A s'Ajuntament s'altre dia se repar-tiren una partida de peces de roba an ets al·lots pobres de ses escoles. Els ho repartí sa «Junta de Protecció de s'Infancia»; i ben contents que n' esdugueren aqueix al·lots i ses seues families.

Pareix que D. Antoni Jaume i Balles-ter, D. Bartomeu Bonet i Mas i D. Francesc Fernández i Truyols duen idea de posar una altra fàbrica d'electricitat. Amb això ja tenim ara partidaris de sa fàbrica que ja hi ha i partidaris de sa que volen posar. Nos-tros lo que voldriem que tot fos p' es major bé i profit de Manacor. Cadascú mira per ell i Deu per tots.

Uep!

Ell aquesta setmana tampoc no mos hi ha cabut tot es recapte que teniem preparat. Hem hagut de deixar per un altre dia articles d' *En Pel Atraveixinat* i d' *En Vera-Veu*, que fumen amb pipa i notes bibliogràfiques sobre llibres que mos han enviats. Ja sortirà tot això un altre pic, si Deu ho vol i Maria.

Gracies a Deu LA AURORA no l' acaba en es que filar; i en duim de vent a sa flauta per sa mare i per sa fia i p' es qui, s represent. ¿Ah idò? ¿Que s'havien figurat es nostros contraris! Sabeu que hu serem de mals d' esclovejar!